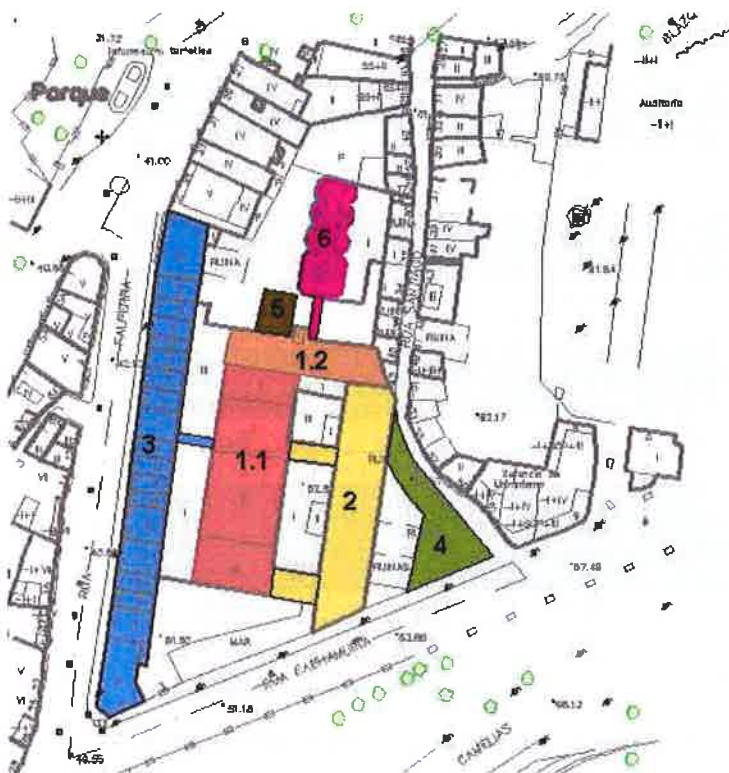

nunha diagonal de 115 metros, o que equivale a un 14%. A Rúa de Santiago descende cunha pendente dun 5%, Cachamuiña nun 6,30% (7,34 metros en 126), e Cachamuiña cun 6,06% (8,55 m. En 141); todo isto dende a cota máis alta situada na Rúa de Santiago (57 m s.n.m.) ata os 41 m s.n.m. no Paseo de Alfonso.

1.3. DESCRICIÓN DOS EDIFICIOS:

ZONA A) A PANIFICADORA:

O inmueble componse de varios edificios independentes (o edificio central, os almacéns, o edificio liñal da rúa Falperra, os obradoiros, o botiquín e os silos) que conforman entre eles unha serie de patios e corredores aos que se accede dende a confluencia entre Falperra e Cachamuiña.

1. O EDIFICIO CENTRAL: 1.1 ORIXINAL, 1.2. EDIFICIO TRANSVERSAL
2. OS ALMACÉNS
3. O EDIFICIO LIÑAL A FALPERRA
4. OS OBRADOIROS
5. O BOTIQUÍN
6. OS SILOS

1. O EDIFICIO CENTRAL .

É a edificación principal e a primeira construción da parcela. Os seus orixes proceden do proxecto do ano de 1923, debido ao arquitecto Manuel Gómez Román. O acceso desde o exterior é desde a Rúa Cachamuiña, a través dun portón metálico que aínda conserva o rótulo da Panificadora. Unha vez no interior da parcela atópase un corredor de fronte e a edificación á dereita. Esta edificación ten unha planta en "L" cun primeiro corpo liñal (1.1., o edificio orixinal no esquema) e un bloque transversal (1.2.) no fondo que elévase á mesma altura que os silos. O corpo liñal é unha serie de volumes escalonados a distintas alturas, mentras que o bloque transversal (construído con posterioridade) ten seis alturas. A estrutura é de muros de carga de pedra e pilares e forxados de hormigón, nas tres primeiras plantas, en tres cruxías, e de estrutura de ladrillo con forxados e escaleiras de madeira nas tres plantas superiores.

Na zona leste do bloque existen uns silos de forma rectangular construídos en ladrillo, e unha serie de conexións cos silos e cos almacéns.

Esta parte da Panificadora destinábase ás diversas áreas de produción: fábrica de pensos, fornos de panadería (dous automáticos e un mixto), e zona de reparto. A planta inferior adicábase á distribución e produción de pan que contaba, ademais cunha zona de venda directa ao público. O bloque transversal reservábase á fábrica de fariñas, planta de muiños e sección de limpeza, e nas tres últimas plantas o mezclado e moido de grano.

2. OS ALMACÉNS.

Sitúanse nunha peza prismática lonxitudinal de dúas alturas, construído posteriormente ao Leste do grupo, (posiblemente ao tempo do edificio transversal) separado do edificio orixinal por un patio e unido a aquel na segunda planta por un corredor en ponte. O sistema constructivo é igualmente a base de muros de cantería, e pilares e forxados de hormigón. A cuberta plana inundada é unha solución constructiva utilizada na época que mantén as súas condicións de illamento térmico e impermeabilización nos nosos días, malia o estado ruinososo doutras partes do edificio .

3. O EDIFICIO LIÑAL DA RÚA FALPERRA.

O edificio liñal da Rúa Falperra, límite polo Oeste ten unha anchura de 9 metros estruturado en dúas cuxías, e sepárase do edificio principal por un corredor. A Fachada de cantería modulada a 4 metros, cunha composición na que predomina a liña de cornixa horizontal definida polos edificios do Paseo de Alfonso XII, interrompida por un prisma central máis elevado , que alberga uns silos metálicos, e dous remates nos extremos de menor altura.

Trátase dun edificio erixido con posterioridade ao edificio orixinal situado exento no centro da parcela. E presenta unha asimetría na modulación, que parece denotar diferentes fases de execución.

O método constructivo é unha estrutura de muros de peche de fábrica de pedra, atada por forxados de formigón. A cuberta é a base de cerchas de formigóns pretensado, tella e fibrocemento.

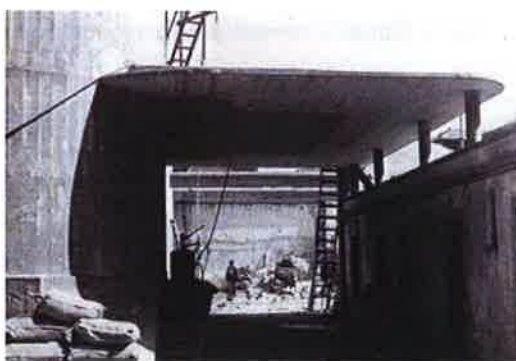
O edificio acolle, na súa zona de maior altura, uns silos metálicos para a mezcla automática de fariñas, uns almacéns para pinturas, madeiras e garaxes, que se sitúan baixo a zona cuberta con fibrocemento e unha vivenda do conserxe na zona superior da rúa, cunha construción máis recente que ocupa o vértice entre as rúas Falperra e Cachamuíña.

Os baixos deste edificio, cara á rúa Falperra, destináronse a locais comerciais de pequenos negocios, hoxe case todos eles desocupados, como tamén están desocupadas as plantas altas.

4. OS OBRADOIROS.

Atopábanse na zona Leste do solar, a modo de galpóns onde sitúanse as instalacións de auga, luz e fragua. A estrutura de cuberta, de madeira e fibrocemento, en moi mal estado de conservación, practicamente ruinosos. Maior interese ten a cuberta de formigón armado da zona de aparcamentos, un alarde de voladizo.

5. O BOTIQUÍN.

Situado na zona norte da parcela, entre o edificio principal e os silos, nel ubicábase a clínica. Trátase dun edificio de planta cuadrada, sobre pilares exentos e accesos mediante escaleiras exteriores.

6. OS SILOS.

Constitúen a imaxe máis característica do conxunto. Distribuídos en dous grupos de 4 (2+2) e 6 (3+3) e construídos en formigón armado mediante encofrados deslizantes.

Os catro primeiros, de forma cilíndrica, cun diámetro exterior de 5,15 m, teñen unha altura de 22 metros e 10 cms. aproximadamente de espesor. O seu funcionamento era a través de dúas plataformas, unha inferior, de recollida e transporte do gran, e outra superior unida á primeira a través dun ascensor de planta triangular e cerramento de enreixado metálico, situado no centro dos catro silos, que comunica coa terraza, a través da que se accede ao mirador.

Os seis silos restantes (tamén posteriores en construción) teñen planta oval, con eixos 5,15 e 5,85 m, e cubertas inclinadas de lousa de formigón armado.

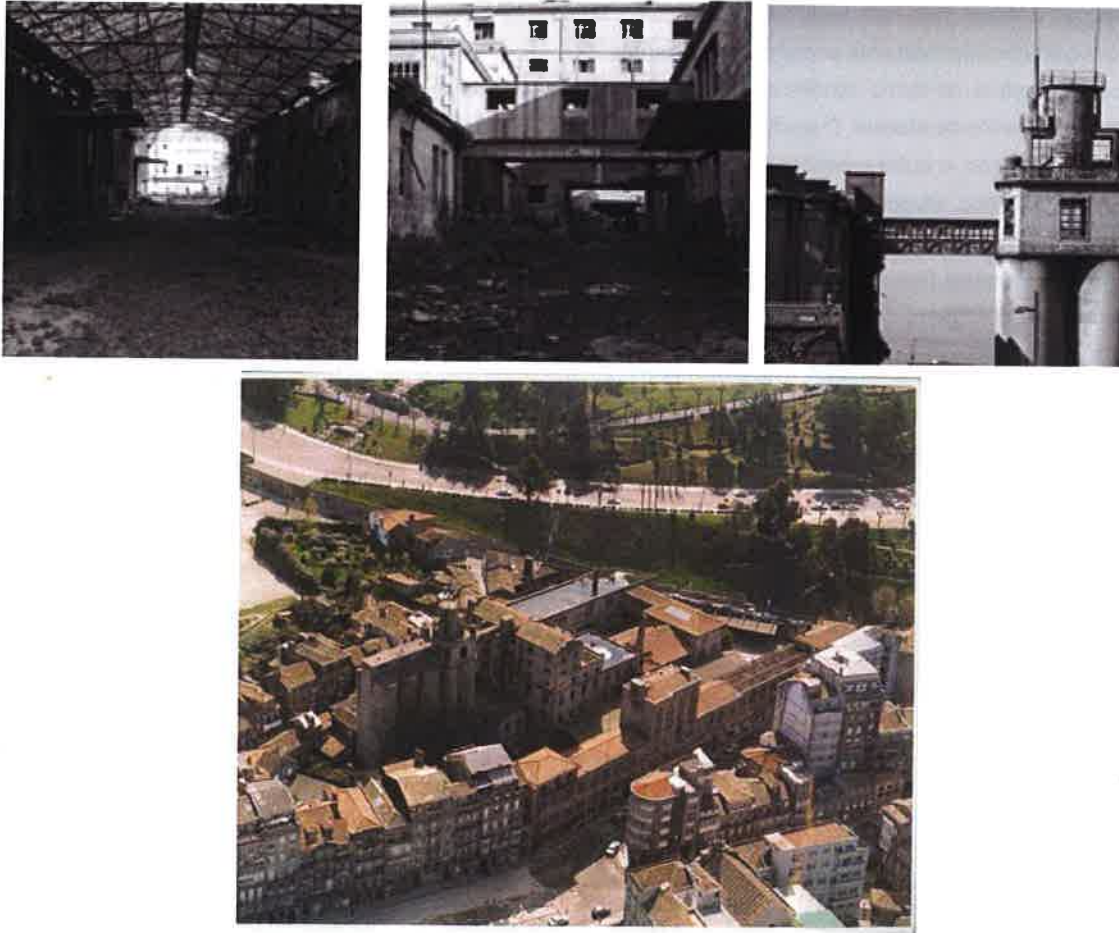

O grupo de silos está unido á edificación principal, a nivel soterrado, mediante un túnel e no nivel superior mediante unha pasarela que o comunica co edificio transversal.

O CONXUNTO:

O conxunto, malia ter sido construído en diferentes fases, constitúe un verdadeiro "artefacto" fabril, a xeito de máquina, constituída por diferentes pezas todas elas subordinadas á produción e diversas funcións que se levaban a cabo pola empresa.

Os volumes con orientación Norte-Sur van recollendo os desniveis desde a cota 57 ata a 41, dispoñéndose plataformas intermedias baleiras entre eles. Os dos volumes máis ao Leste córtanse ao Norte con outro transversal, de maior altura, a súa vez unido mediante unha ponte co corpo dos silos, que constitúe o remate formal do conxunto, de gran plasticidade. O acabado, en formigón visto, dos silos dá unha aparencia fabril e maquinista, e o corpo aterrazado e cilíndrico, con grandes aperturas visuais sobre a mar, dá unha aparencia náutica ou navieira, cunha grande rotundidade paisaxística. Os baleiros entre os volumes artellan os espazos en rúas interiores, algunhas delas cubertas.

ZONA B) GRUPO DE EDIFICACIÓNS ENTRE RUA SANTIAGO, CALEXON DO ESTREITO, PRAZA DO REI E CACHAMUIÑA.

Son 13 construcións situadas liñalmente ao carón da Rúa de Santiago. Ocupando o espazo en desnivel entre esta rúa e a Praza do Rei.

Son construcións, todas elas domésticas, de entre dous e tres plantas, algunhas delas en estado semirruinoso, agás algunhas rehabilitadas, e ao edificio da Xerencia Municipal de Urbanismo, de máis recente construción, e que destaca volumetricamente ao sur do conxunto.

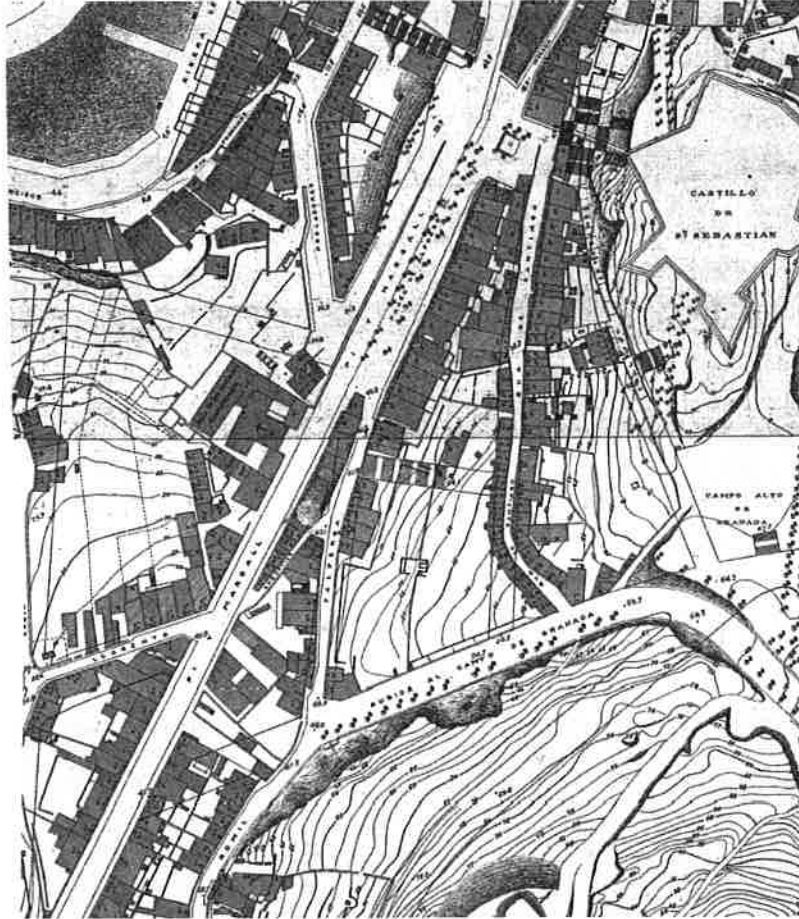

Pola cartografía histórica pode apreciarse a típica construción en borde de camiño de saída da cidade amurallada, constituíndo un pequeno arrabal de extramuros.

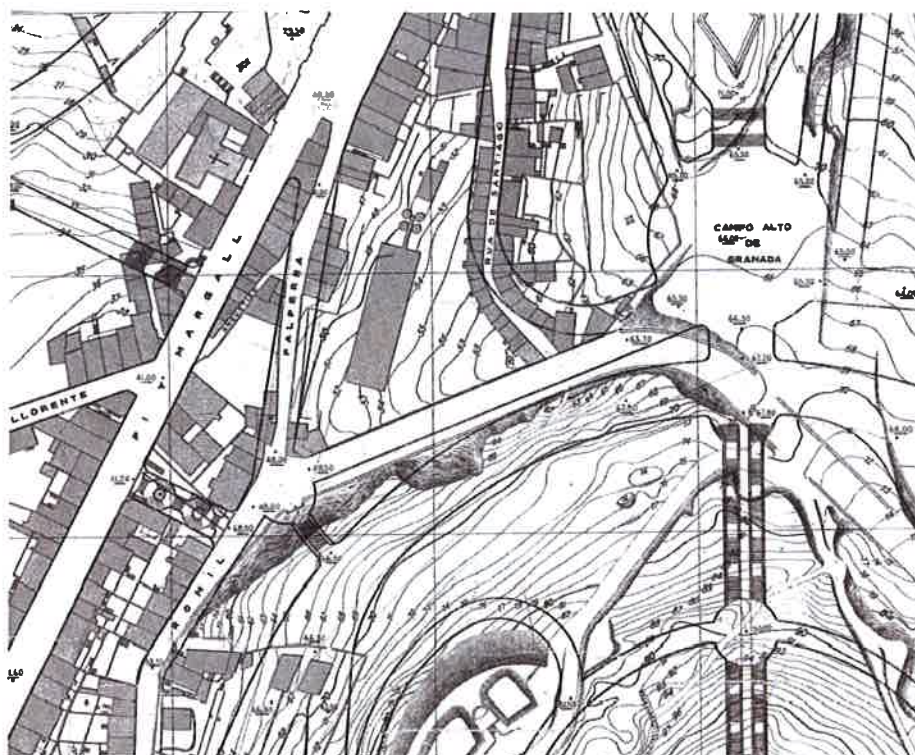
2. ANTECEDENTES

2.1. ANTECEDENTES HISTÓRICOS DA PARCELA

Analizando a cartografía histórica do Concello de Vigo pódese seguir a evolución na construción das distintas fases dos edificios que compoñen o conxunto.

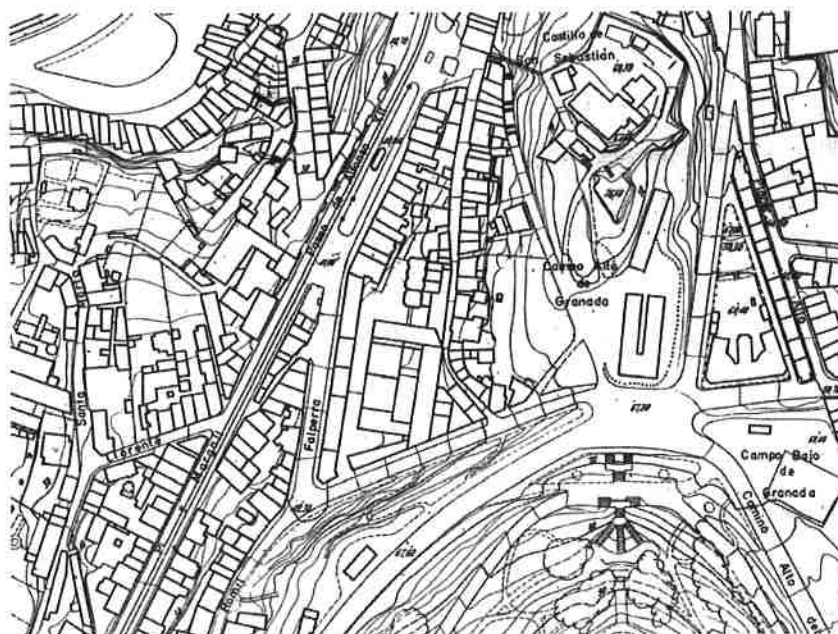
Recorte do Plano de Ramiro Pascual (ano 1.916) , a parcela está baleira, agás algunha casa na intersección da Rúa Cachamuíña (chamada no plano "Subida ao Campo de Granada"), e na rúa Falperra, así como na propia Falperra. No plano xa se traza a nova aliñación proposta para a Rúa Falperra, así como unhas escaleiras de conexión coa Rúa de Santiago.

Recorte do Plano de Comings (ano 1.943). Xa están construídos o edificio principal e os catro primeiros silos, datados en 1.923. Mantéñse o proxecto de modificación de aliñacións da Rúa Falperra (aínda non executado), e proxéctanse unhas novas aliñacións para a rúa Santiago , nunca executada, que afectaba ao outro grupo de edificacións.

Recorte da fotografía do vó do exército americano (ano 1.957). O edificio principal, o transversal, os almacéns, e os catro primeiros silos xa están construídos.

Recorte da cartografía de 1.970, a edificación está completa (agás o edificio do botiquín), a Rúa Falperra xa modificou as súas aliñacións, se derrubaron as casas do antigo trazado e construíse o edificio liñal da Panificadora na fachada da Rúa Falperra.

2.2. HISTORIA DA CONSTRUCCIÓN DO EDIFICIO.-

O edificio original foi erixido segundo proxecto do arquitecto Manuel Gómez Román do ano 1.923, e intervención dos enxeñeiros Otto Werner e Jorge Buch. Nos anos 30 ampliouse coa construción dun muiño, seis silos máis e almacéns, e nos anos 60 engadiuse unha fábrica de pensos e locais comerciais.

Segundo a investigación histórica de Xaime Garrido e Xosé Manuel Iglesias: "O proxecto da fábrica da Compañía Viguesa de Panificación foi encargado a Manuel Gómez Román en 1923, despois de que Antonio Valcarcel e Ángel Reboreda, membros do consello de administración, visitaran diversas instalacións deste tipo no estranxeiro. Esta industria constituírase no ano 1920 e foi a súa primeira fábrica a "Espiga de Oro" no Barrio de Casablanca. Para as novas instalacións Manuel Gómez Román proxecta unha austera edificación con amplo zócolo de cachotería sobre o que se eleva unha alongada nave central, flanqueada por dous corpos elevados de dúas e tres plantas respectivamente. Na súa arquitectura emprega unha linguaxe sinxela, totalmente depurada na ornamentación, cunhas fachadas graníticas de composición simétrica marcada por unha rítmica sucesión de vans. As obras correron a cargo do contratista Eugenio Alonso, mentres que a instalación industrial e mecánica foi dirixida polo enxeñeiro alemán Otto Werner e os técnicos Carlos Kohl e Jorge Buchl da casa Wewner und Pfeiderer. As novas instalacións foron inauguradas en novembro de 1924. A fábrica foi modelo para a creación e a remodelación doutras, e foi visitada por membros de diversas sociedades españolas dedicadas á mesma produción industrial. A principios de 1930 a fábrica amplía as súas dependencias na parte posterior da primeira edificación coa finalidade de incorpora-la fábrica de fariñas e a súa produción. A instalación industrial foi dirixida polo enxeñeiro Abel Morros. Posteriormente foron construídos os impresionantes silos que definen a súa silueta na actualidade. No ano 1960 sofre unha nova ampliación, levantándose unha nova edificación para albergar unha fábrica de pensos e locais comerciais".

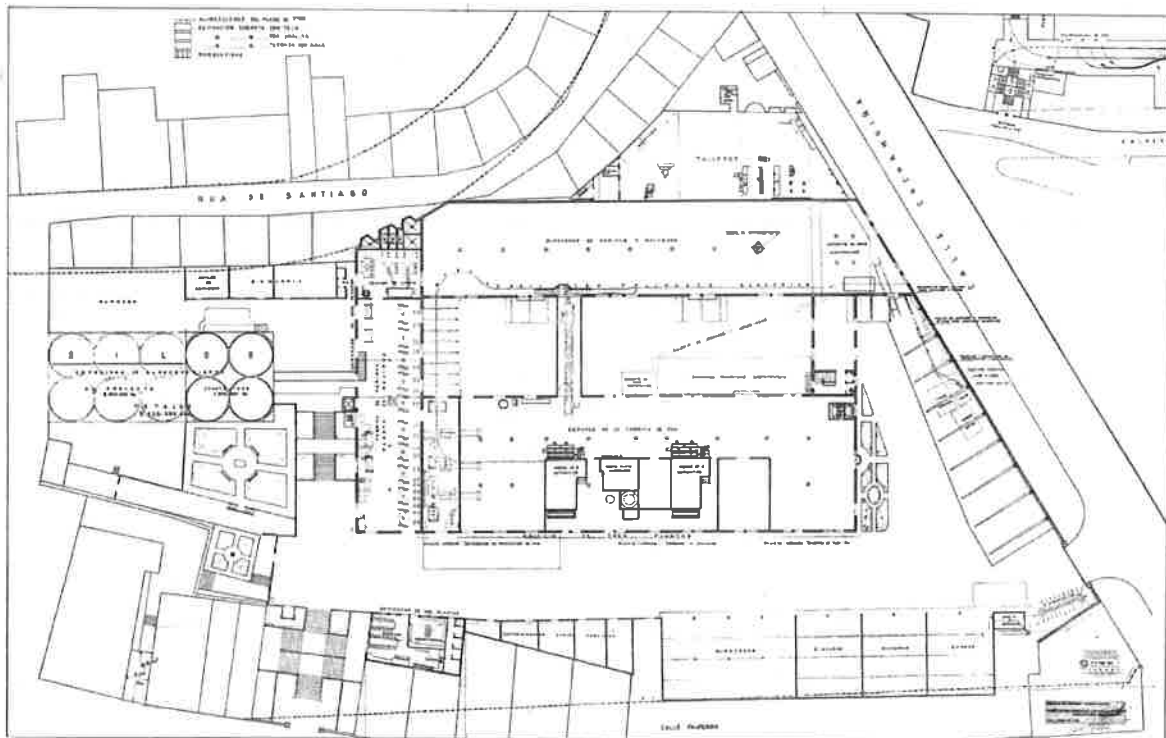
COMPAÑIA VIGUESA DE PANIFICACIÓN, S. A.

**FÁBRICAS
AUTOMÁTICAS
DE HARINAS
Y PAN**

TELÉFONOS: OFICINAS: 1531
FÁBRICA: 1301

VIGO

Plano de 1950

